

Център за компетентност:
***Синьо иновативно и устойчиво
управление на крайбрежната морска
и речна околна среда и ресурси – BLUE
CRYSTAL***

**ИНФРАСТРУКТУРА ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ В
ОБЛАСТТА НА МОРСКИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ – МАСРИ**

**ДИГИТАЛНИ ТЕХНОЛОГИЧНИ СИСТЕМИ ЗА ЧИСТА
И СИГУРНА ОКОЛНА СРЕДА – 5D ALLIANCE**

Проектен консорциум

- **Институт по океанология „Проф. Фритьоф Нансен“ – БАН**
- **Русенски университет „Ангел Кънчев“**
- **Университет „проф.д-р Асен Златаров“ – Бургас**
- **Център по хидро- и аеродинамика към ИМСТЦХА – БАН**
- **Институт по рибни ресурси – ССА**
- **Висше военноморско училище “Никола Йонков Вапцаров” – Варна**

Цел

- Създаване на условия за повишаване на трансформационни адаптационен капацитет на регионите и динамично развитие на основано на научната и иновационната дейности и технологичното обновяване и съхраняването и оптималното използване на човешкия потенциал.

Региони за въздействие: Северен – централен район за планиране; Североизточен район за планиране; Югоизточен район за планиране

Основна стратегическа цел:

Създаване и развитие на разпределена научна инфраструктура, обединяване на мултидисциплинарна експертиза, компетенции и инструменти в подкрепа на Синята икономика в Черноморския регион и долното течение на р. Дунав за осигуряване на интегрирано устойчиво управление на процеси и тенденции чрез мултидисциплинарни изследвания и иновации за повишаване на адаптационния потенциал на заинтересованите страни в прехода към чисти дейности и технологии, за смекчаване на въздействието от климатичните изменения, в условията на дигитална трансформация и неутрален екологичен отпечатък.

Специфични цели

- Създаване на съвместни изследователски мрежи и партньорства между институции в Черноморския регион и по долното течение на река Дунав.
- Разработване и внедряване на технологични решения и инфраструктура в подкрепа на устойчиви практики в синята икономика.
- Подобряване на интердисциплинарното сътрудничество и обмяна на знания между учени, политици и заинтересовани страни.
- Провеждане на проучвания и анализи за идентифициране на възможностите и предизвикателствата за развитие на синята икономика в региона.
- Осигуряване на обучение и инициативи за изграждане на капацитет за овластяване на местните общности и професионалисти да участват в дейностите на синята икономика.
- Насърчаване на иновациите и предприемачеството в сектори, свързани със синята икономика, като морска биотехнология, аквакултура и възобновяема енергия.
- Мониторинг и оценка на въздействието на инициативите за синя икономика върху екологичната устойчивост, икономическия растеж и социалното благосъстояние в региона.

Насоченост и Предизвикателства

Насоченост

- Развитие на научни изследвания и прилагане на иновативни мултидисциплинарни подходи за насърчаване на Синия растеж на Черноморския регион и поречието на р. Дунав за подпомагане на местните общности в прилагането на екосистемни решения при споделена отговорност за опазване на биологичното разнообразие и ресурсите, надграждащи съществуващи инициативи и проектни резултати, включително механизми за обмен на данни.

Предизвикателства

- Укрепване на приноса на приложните научни изследвания и иновациите за по-високото икономическо и социално развитие на региона, водени от предприемаческия процес
- Трансфер на технологии и знания и тяхната пазарна реализация
- Насърчаване на сътрудничеството между академичните среди, индустрията и правителството, създаване на благоприятна среда за съвместни изследователски проекти и трансфер на технологии
- Преодоляване на дисбаланса в региона чрез подкрепа на бизнеса от по-слабо развитите региони за по-лесен достъп до научноизследователска и развойна дейност
- Изграждане на дигитално и екологично общество в региона

Изследователски задачи/регионална специфика

Промяна в регионалните икономики на Северния централен, Североизточния и Югоизточния региони за планиране, за да се подпомогне трансформацията на местните индустрии към нискоресурсови интензивни бизнес модели. Това е свързано както с разработването и тестването на иновативни решения, така и с развитието на капацитет в местните общности за тяхното прилагане

- **РП1** Климатични сигнали и прогнози за състоянието на морската среда и оценка на произтичащите от това промени в потенциала на неконвенционалните енергийни източници
- **РП2** Разработване и прилагане на иновативни, дистанционни и неинвазивни методи и технологии за изучаване и моделиране на биоразнообразието и трофичните мрежи на Черно море. Култивиране на морски организми за ефективно и устойчиво използване на природните ресурси
- **РП3** Прилагане на иновативни подходи за преобразуване на възобновяема морска енергия, технологично усъвършенстване на морския и речния транспорт
- **РП4** Разработване на пилотни цифрови симулационни модели в подкрепа на устойчивото пространствено планиране за развитието на екосистемни икономически дейности в крайбрежните зони по поречието на река Дунав и Черно море за постигане на целите на нулево замърсяване и опазване и възстановяване на биологичното разнообразие
- **РП5** Разработване на модели за обратимо и прогнозно управление на риска от точково и дифузно замърсяване (в частност нефтени разливи, опасни товари, котелно гориво и др.) в българския участък на река Дунав и Черно море и риска от наводнения и ерозия на уязвими зони от Черноморското крайбрежие
- **РП6** Изследвания в подкрепа на планирането на енергийната и цифрова трансформация на пристанищата, техните операции и крайбрежната среда
- **РП7** Разработване на дигитална многофункционална платформа с център за данни и Център за дигитализация и добавена реалност

Изследователски задачи/регионална специфика

Северозападен район

Прилагане на разработени модели за трансформация на пристанищата с помощта на ключови цифрови и енергийни технологии общините и властите в региона за развитие на местните пристанища и за въвеждане на иновативни технологии. Проучване на възможностите влажните зони в района да бъдат обекти за туристически и бизнес цели с нулево въздействие върху местообитанията или околната среда.

Северен централен район (с център Русе)

Разпределената изследователска инфраструктура в Русе ще предостави съвременни технологични решения и услуги на местния бизнес, индустриални и административни заинтересовани страни, възможности за сътрудничество с бизнеса, транспортните оператори, пристанищните управленски органи. Ще окаже влияние върху развитието на градовете Разград и Силистра, където има филиали на Русенския университет. Обучение на местните власти и заинтересованите страни от бизнеса за повишаване на техните компетенции.

Североизточен район (с център Варна)

Развитие на научни изследвания за насърчаване на синия растеж в Черноморския регион и изграждане на капацитет на местните общности за прилагане на екосистемни решения със споделена отговорност за опазване на биоразнообразието и управление на ресурсите. Прилагане на нови рентабилни методи за оценки на биоразнообразието. Въвеждане на нови технологични системи за морска аквакултура за насърчаване на регионалното развитие и стимулиране на иновационна дейност. Иновативни методи за овладяване на морската енергия за подпогане намирането на неконфликтни решения, ефективни преобразуватели на морска енергия, намалявайки вредните емисии.

Югоизточен район

Значително подобряване организацията и развитието в областта на екологията, моделирането и прототипирането в района с център Бургас. Голяма помощ за региона се очаква да бъдат хибридните технологии, свързани с информатиката, електрониката и екологията. Очаква се трансфер на знания както в посока други региони в България, така и в чужбина.

Бизнес план/сътрудничество с индустрията

Заинтересован страни

- държавни агенции
- индустриални сектори/компани
- академични институции
- НПО
- международни организации
- финансови институции
- местни общности

Инвестиции и финансиране

Устойчиви проекти и инициативи, изискващи иновативни решения за финансиране, публично-частни партньорства и инвестиции в секторите на синята икономика

Иновации и внедряване на технологии

Иновации и технологичен напредък за разработване на устойчиви решения за:

- опазване на морето
- управление на ресурсите
- възобновяема енергия
- екотуризм
- синя биотехнология,

Устойчивост и адаптация

- Разработване и прилагане на стратегии за адаптиране и мерки за управление на риска за справяне с изменящите се условия и потенциалните заплахи, в контекста на климатичните промени, природни бедствия и икономически сътресения.
- Обществена осведоменост и ангажираност

Очаквани резултати

Разработени интегрирани стратегии за управление на крайбрежието, които балансират опазването на околната среда със социално-икономическото развитие

Разработени прогнозни модели за наводнения, ерозия и други екологични опасности по крайбрежието

Разработени модели за симулация на сценарии на замърсяване и прогнозиране на въздействието на замърсяването върху съществуващата инфраструктура, видове и местообитания

Разработени концептуални модели и стратегически насоки за цифрова трансформация на пристанищата и подобряване на енергийната ефективност

Развитие на цифрови близнаци на речни и морски зони и пристанища

Изграден Център за данни и услуги за обработка на данни

**Основна
инфраструктура за
изграждане**

**Очаквани
резултати**

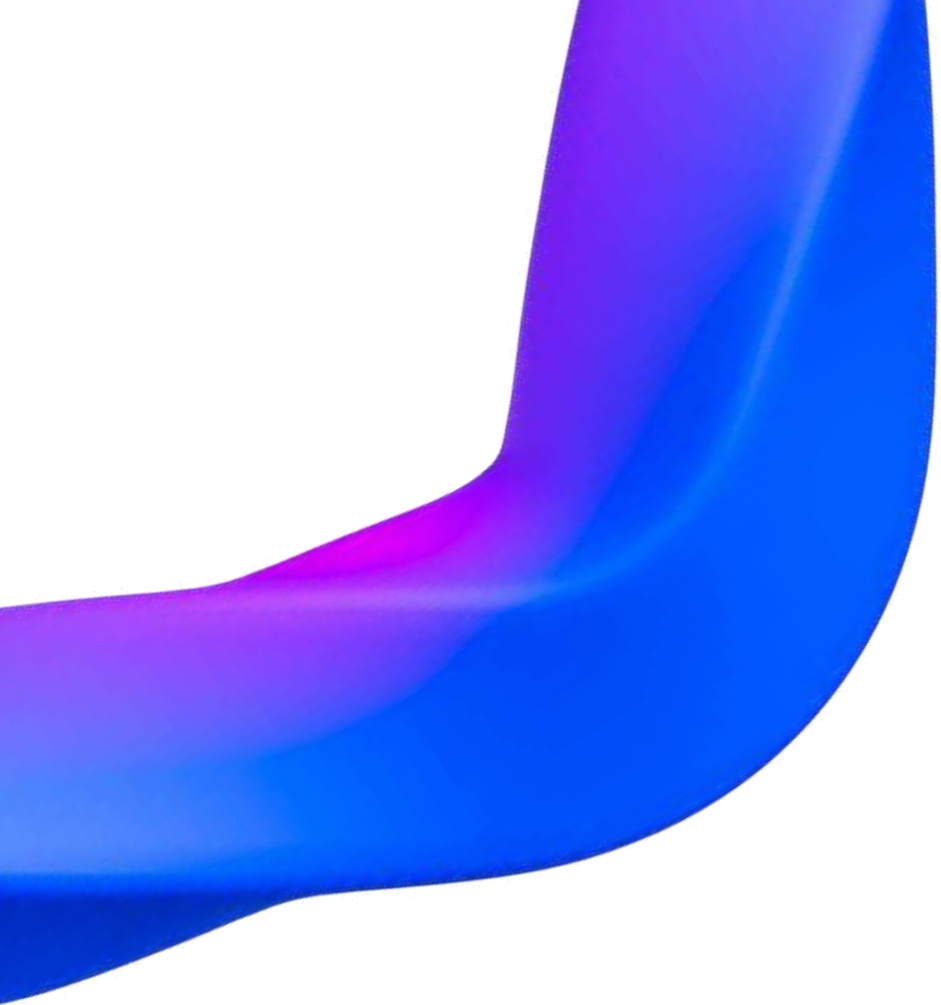

Нов, мултифункционален 24-метров научно-изследователски кораб за изследване на Черно море, който да замени сега действащия, вече 40 години, НИК Академик

Роботизирана проточна ландшафтна аеродинамична тръба за физическото изследване на процесите на обтичане на тела във въздушна среда

Мобилни лаборатории за експресно изследване на екологичните параметри на водни басейни

Дигитална инфраструктура със следните ключови функционалности
цифрови симулационни и прогнозни модели с елементи на ИИ;
център за управление и съхранение на информация и споделен достъп;
дигитално достъпни услуги в подкрепа на реализация на бизнес и публични иновативни решения

Благодаря за ВНИМАНИЕТО

<https://pniidit.egov.bg/wps/portal/program-niidit/home>